

Schriftlezing: Jesaja 58 en Lucas 5:27-39

Tekst: Lucas 5:33-39

Ps. 45:1,2

Ps. 40:1,2

Ps. 40:3,7

Lb. 75:10,11,12

Gez. 107:1,2,3,4

Gez. 73:1,2,5,6

Gehouden te: Baflo, 10-06-12 (14.30 u.)

Thema: Feesten of vasten? Luister naar Jezus, dokter én bruidegom!

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Vieren

Avondmaal vieren, is dat een kwestie van feesten of vasten? Wat vindt u?

De avondmaalsviering heeft zeker iets feestelijks over zich. Dat zegt het werkwoord 'vieren' alleen al. Aan het avondmaal genieten we Jezus Christus en ontvangen we "een voorsmaak van de overvloed van vreugde, die Hij (= Christus) toegezegd heeft." Dat is feestelijk, toch?

Maar het vasten? Laat zich dat verbinden met onze viering van het avondmaal?

Vasten, dat is toch iets heel serieus. Het is voor een bepaalde tijd afzien van eten en drinken bij voorbeeld om je aan het gebed te wijden en je op God te richten.

Is het element van vasten aanwezig bij ons deelnemen aan de tafel van de Heer?

Zeker. Want de avondmaalsviering voedt de concentratie op Jezus Christus. Dat zit hem in die verrassende uitdrukking uit het avondmaalsformulier: "Wij vieren (= dankbaar gedenken) de heerlijke gedachtenis aan de bittere dood van Gods geliefde Zoon Jezus Christus."

Het gaat bij het avondmaal alleen en helemaal om Jezus Christus, zijn dood en zijn leven voor ons, zijn leerlingen.

Bij het avondmaal ligt het vasten heel dicht tegen het feesten aan. Want het vasten voedt ook de verwachting van de komst van Jezus Christus. Wij leren met groot verlangen uit te zien naar Christus' verschijning in heerlijkheid, naar de bruiloft van het Lam, als Hij opnieuw de wijn met ons zal drinken in het koninkrijk van zijn Vader. Om een uitdrukking uit Jesaja 58 te gebruiken: We leren '*verlangen naar Gods nabijheid*', naar Christus zelf dus. Daar kan het vasten een rol in spelen.

Feesten of vasten. Daar gaat het ook om in het gesprek dat Jezus voert met een aantal Farizeeën en hun schriftgeleerden bij het feestmaal voor Jezus en zijn leerlingen in huize Levi.

Ik heb de boodschap zo samengevat – u zag het al op de beamer:

Feesten of vasten? Luister naar Jezus, dokter én bruidegom!

2. Vaste(n)dagen

“Vreselijk zeg, moet je eens kijken: Jezus viert met zijn leerlingen feest bij Levi de tollenaar! Dat kan toch niet. Dat is ongehoord! Daar moeten we echt wat van zeggen. Moet je eens kijken wie er allemaal nog meer zijn...”

De Farizeeën en hun schriftgeleerden, die daar in de buurt zijn, zijn ontdaan. En ze maken captie bij Jezus' leerlingen. Terwijl ze Jezus natuurlijk verantwoordelijk achten. Hun kritiek is voor Jezus bestemd.

Ze rijmen Jezus' gedrag ook niet met het gedrag en de houding van de leerlingen van Johannes de Doper. Die vasten wel; de leerlingen van de Farizeeën ook. “Maar uw leerlingen doen dat niet. Uzelf ook niet, Jezus. Hoe zit dit?”

Het is bekend: de leerlingen van Johannes zijn uiterst serieus met de dingen van God en de komst van de Messias bezig. Hun levensstijl is gestempeld door de boodschap van de Doper.

Johannes heeft de mensen opgeroepen zich te bekeren. “Doet boete voor God en begin een nieuw leven. Want het Koninkrijk van God is dichtbij gekomen.” Met grote kracht en ernst heeft hij zijn zending vervuld en het volk voorbereid op de komst van de Gezalfde van God.

Zijn levensstijl was daarmee precies in overeenstemming. “Wijn en sterke drank zal hij niet drinken,” had Gabriël al voor zijn geboorte tegen vader Zacharias gezegd. Een leven van vasten en onthouding dus.

“Johannes droeg een ruwe mantel van kameelhaar met een leren gordel; hij voedde zich met sprinkhanen en wilde honing” (Mat. 3:3).

Een sober leven in de woestijn. Geen feestzaal in de buurt. Vasten, vasten en nog eens vasten...

Die boodschap en die levensstijl zijn aangeslagen bij heel wat mensen. Ze hebben zich als leerling bij Johannes aangesloten.

Ze nemen het vasten serieus. Ze bidden om Gods Koninkrijk en ze verwachten de Messias. Vasten, bidden en verwachten horen voor hen bij elkaar. Net als trouwens bij de Farizeeën, de meest wetsgetrouwe partij in het Joodse volk van toen.

Het is niet anders dan in de tijd van Jesaja. Ook toen namen de mensen het vasten serieus op hun manier.

God de HEER ziet het en de profeet moet er op reageren:

*“Zeker, ze zoeken mij dag aan dag,
vol verlangen om te ontdekken wat ik wil,
zoals een vreemd volk dat rechtvaardig leeft
en het recht van zijn goden niet verzaakt.
En ze vragen naar mijn rechtvaardige voorschriften
en verlangen naar Gods nabijheid.” (Jes. 58:2)*

Ze ontzeggen zich van alles en nog wat en willen dat God dichtbij hen is. Daar gaat het in hun vasten om. Dat is op zich niet verkeerd.....

In Jezus' dagen bepaalt het vasten het weekritme en de kalender. De serieuze Joden hebben in die dagen de maandag en de donderdag om te vasten. Denk aan de Farizeeër uit de gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar. Hij beroemt zich er

tegenover God op, dat hij twee maal per week vast. En hij is niet de enige. Het hele leven is geordend door de feesttijden en de vastentijden.

En de vraag is nu: Trekt Jezus zich met zijn leerlingen daar niks van aan? Laat Hij dat maar waaien? De mensen snappen het niet van Jezus. Hoe zit dat nu?

3. De dokter is de bruidegom

Jezus gaat hen dan duidelijk maken, dat het vast zit op zijn aanwezigheid bij zijn leerlingen. Zijn antwoord blijft in de sfeer van het feest en de feestvreugde. Een bruiloft in dit geval. Hij zegt: *"U kunt toch niet verlangen dat de bruiloftsgasten vasten zolang de bruidegom bij hen is?"* (vs. 34)

Jezus neemt zijn gesprekspartners in gedachten dus even mee naar een aanstaande trouwerij. Je hebt dan de bruidegom en de eerst genodigden. Dat zijn de vrienden van de bruidegom. De 'zonen van de bruiloft' staat er letterlijk. Zij helpen mee het feest voorbereiden. Wat een vreugde is dat. Ze hebben er plezier in om samen met de bruidegom naar de bruiloft toe te leven. In die dagen is er geen plaats voor treuren. Dat snapt iedereen.

Nu zegt Jezus niet: 'Deze gasten zijn bij de bruidegom.' Nee, de bruidegom is bij hen. Dat zegt de Heer van zichzelf. Hij is die bruidegom. Hij is het die voor de zijnen grote vreugde bereidt.

Dat vertelt Lucas in deze hoofdstukken. De Heer Jezus trekt een spoor van vergeving van zonden, van ontferming, van vreugde en van leven door Israël. De Mensenzoon vergeeft de zonde van die verlamde man, die door zijn vrienden voor Jezus wordt neergelegd. Want hij heeft de macht en de bevoegdheid om zonden te vergeven. En als teken van die macht laat hij hem opstaan en lopend naar huis gaan.

En wat doet Jezus met de tollenaar Levi? Hij haalt hem weg uit de macht van geldverslaving en de grote winst. Wat een bevrijding! Hij zet hem op de weg achter zich aan. Met één enkel machtswoord: *"Volg Mij."* En Levi wordt gered. Hij krijgt subiet een ander leven. Hij is daar zo blij om, dat hij een groot feestmaal aanricht voor collega-belastinginners en collega-zondaars. Groot feest, omdat Jezus geneest en redt als de dokter. Omdat hij Gods ontferming voor zondaars laat zien.

Jezus komt voor zondaars. Dan mag het feest zijn. Zelfs op een dag, dat vele serieuze Joden vasten. Zij treuren om hun zonden. Ze verlangen naar Gods nabijheid. Zij bidden vol verwachting om de komst van de Gezalfde.

Maar de Mensenzoon is er. De bruidegom is present. Hij is bij de bruiloftsgasten. Te midden van zijn vrienden en leerlingen en te midden van hen die hij komt roepen. Zij die zich zondaars weten voor God. Zij die de dokter nodig hebben om werkelijk genezing te ontvangen.

De dokter blijkt de bruidegom te zijn: Jezus.

De bruidegom is er. Dan kunnen de 'ceremoniemeesters' toch niet als geslagen honden in een hoekje gaan zitten? Ze kunnen en mogen geen spelbrekers zijn. Maar ze moeten in de sfeer van het feest blijven, zolang de bruidegom bij hen is.

De bruidegom is het middelpunt, Jezus zelf. Hij schept voor de zijnen een sfeer van vreugde en feestvieren. Heel zijn optreden en zijn werken ademen dat uit. Jezus doet het vasten en de rouw verdwijnen.

Zolang de bruidegom er is kunnen de vrienden niet treuren. Dan hoeven ze niet te vasten, maar dan mogen ze feesten. Omdat ze afgestemd zijn op Jezus zelf. Dat blijven ze, ook wanneer de bruidegom er niet is. Die tijd komt ook, zegt Jezus.

"Maar er komt een dag dat de bruidegom bij hen wordt weggehaald, en dan is het hun tijd om te vasten." (vs. 35)

Op het bruiloftsfeest komt het moment, dat de bruidegom bij zijn vrienden weg gaat. Wanneer is dat? Wel, wanneer de bruidegom het bruidsvertrek binnen treedt om de bruid te kussen en op te halen. Wanneer hij haar zijn liefde bewijst.

Zo gaat het met Jezus ook. Hij wordt lichamelijk bij zijn leerlingen weggehaald, namelijk wanneer hij zijn bruidsvertrek betreedt. Wanneer hij binnengaat in Gods Koninkrijk om zijn bruid te verwerven en haar hand te nemen.

Dan kunnen de gasten en vrienden nog niet mee, achter hem aan. In die dagen zullen zij vasten. Intens bidden en de bruidegom terug verwachten, totdat hij hen zijn hemels koninkrijk en de heerlijkheid binnen leidt.

Dan is er voor hen een tijd van vasten, bidden en verwachten.

Opvallend is, dat de bruidegom in de periode van zijn weggehaald zijn zelf ook vast. Aan zijn laatste pesachmaal met zijn leerlingen zegt Jezus:

"Ik heb er hevig naar verlangd dit pesachmaal met jullie te eten voor de tijd van mijn lijden aanbreekt. Want ik zeg jullie: ik zal geen pesachmaal meer eten voordat het zijn vervulling heeft gevonden in het koninkrijk van God."

Hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en zei: 'Neem deze beker en geef hem aan elkaar door. Want ik zeg jullie: vanaf nu zal ik niet meer drinken van de vrucht van de wijnstok tot het koninkrijk van God gekomen is.' (Lucas. 22:15-18)

Maar juist dan komt het voor de leerlingen aan op afstemming op de Heer Jezus. Hij blijft ook dan het middelpunt. Ze zullen zich met geheel hun hart en geheel hun ziel op Hem moeten concentreren. Want de werkelijkheid is Christus. Paulus noemt dat in Kol 3:1:

"Streef dan naar wat boven is, waar Christus zit aan de rechterhand van God."

Jezus bepaalt het ritme van feesten en vasten voor zijn leerlingen en voor heel zijn kerk in het nieuwe verbond.

Dat is een nieuw levensritme in vergelijking met het oude testament en de oude feestkalender van de Joden. Het gaat op de maat van Christus en zijn werk. Het ritme van Gods ontferming. Het ritme van een nieuw leven voor ieder die in Jezus gelooft.

4. Nieuwe aankleding

Jezus is nog niet klaar met zijn antwoord aan de kritische gesprekspartners uit de kring van schriftgeleerden en Farizeeën. Hij gaat zijn boodschap verduidelijken met twee voorbeelden uit het gewone leven.

Het eerste voorbeeld gaat over een lap nieuwe stof en een oude mantel. Jezus vertelt: *"Niemand scheurt een lap van een nieuwe mantel om daarmee een oude mantel te verstellen, want dan scheurt hij de nieuwe, terwijl de lap niet bij de oude past."* (vs. 36)

Niemand is zo dom om van een nieuwe lap stof een stuk af te knippen om daarmee een oude jas of een oude broek te gaan repareren. Zou je dat doen en ga je die jas of broek dan uitwassen, dan krimpt dat nieuwe stuk en trekt een nog grotere scheur in het kledingstuk. Want een opgenaaide lap is altijd groter dan het oorspronkelijke gat.

Kortom, bedoelt Jezus, nieuwe stof gebruik je niet om oude kleren te repareren. Dat is dwaas. Dat doe je niet.

Wat moet je dan wel met een nieuwe lap stof doen? Er een nieuwe mantel van maken. Je in het nieuw steken, een nieuwe aankleding maken van je leven dus. Met het tweede voorbeeld zegt Jezus hetzelfde.

"En niemand giet jonge wijn in oude leren zakken, want dan scheuren de zakken door de jonge wijn en wordt de wijn verspild, terwijl de zakken verloren gaan. Jonge wijn moet in nieuwe zakken worden gedaan." (vs. 37,38)

Wijn bewaarde men toen niet in wijnvaten of in flessen, maar in leren wijnzakken. Zo'n oude, gebruikte wijnzak wordt stug, is lang niet meer zo soepel als eerst. Voor belegen wijn is dat niet erg. Die werkt niet meer. Maar jonge, nieuwe wijn gist nog na. Dan komt er spanning op de wijnzakken te staan. Daar heb je nieuwe soepele, veerkrachtige wijnzakken voor nodig. Elke wijngaardenier, wijnhandelaar en wijnkenner weet dat. Vul je oude wijnzakken bij met nieuwe wijn, dan ben je straks alles kwijt. Je wijn en je zakken.

Kortom, bedoelt Jezus, nieuwe wijn moet je niet bijvullen in oude zakken. Nieuwe wijn vraagt om het gebruik van nieuwe zakken. Nieuwe wijn verdient ook nieuwe aankleding.

Wat wil Jezus met die beide praktische voorbeelden nu zeggen? Dit: Hij zelf is de nieuwe stof en de nieuwe wijn, zoals hij de dokter en de bruidegom is. Met hem kun je de oude kleding niet oplappen en de oude zakken niet bijvullen. Jezus en zijn evangelie zijn niet in te passen in het oude ritme van de Joodse feesten en de Joodse vastendagen.

Hij vraagt nieuwe aankleding en een nieuwe toepassing, zoals hij een nieuw levensritme brengt, geënt op zijn werken, zijn leven en zijn leer. Jezus leert de zijnen een nieuwe praktijk aan en een nieuwe levensstijl. Een nieuw leven dat zich enkel en geheel oriënteert op hem. Wat betreft feesten en vasten.

Jezus presenteert in feite een nieuwe feestkalender voor de zijnen, voor zijn gemeente in het nieuwe testament. Dan zijn er bij hem tijden om te feesten. Evengoed als tijden om te vasten en je van feestvreugde te onthouden.

Want dat is vasten: je onthouden van voedsel, vreugde en vrijen, omdat je intensief bidt om Jezus' komst. Omdat je zijn komst verwacht en Jezus wilt volgen, de feestzaal van het koninkrijk van God binnen. Hij is je immers voorgegaan. En hij heeft je gezegd: "*Volg Mij.*"

5. Het ware vasten

In het ritme van de feestvreugde is er ook ruimte voor vasten en onthouding. Maar steeds gericht op de Heer en zijn dienst. Jezus sprak er in de Bergrede al over. Hij zei daar: 'Maak je, als je vast, toonbaar voor je Vader in de hemel.' Zie Mat. 6:16-18. Paulus noemt in 1 Korintiërs 7 een bepaalde vorm van vasten. Een gelovige man en vrouw spreken samen af ("*... met onderling goedvinden...*") om een tijd lang geen gemeenschap te hebben. "*... om u te wijden aan het gebed, maar om daarna weer samen te komen,...*" (1 Kor. 7:5).

Zou verder een goede vorm van vasten voor christenen vandaag niet zijn: samen goede afspraken maken voor een beperkt gebruik van de tv en de social media. Om zo samen de Heer te dienen en je op Christus te concentreren?

Gods woord te horen, de sacramenten te gebruiken, God de Heer aan te roepen in je gebed en te aanbidden in je lofzangen, om aan de armen - ook mensen die arm zijn aan contacten - christelijke barmhartigheid te bewijzen. U herkent misschien zondag 38.

Op dit punt wil ik weer even de link leggen met Jesaja 58. Daar maakt God de HEER heel duidelijk wat voor hem het ware vasten is. Het vasten dat hij verkiest en op prijs stelt:

*"Is dit niet het vasten dat ik verkies:
misdadige ketenen losmaken,
de banden van het juk ontbinden,
de verdrukten bevrijden,
en ieder juk breken?"*

*Is het niet: je brood delen met de hongerige,
onderdak bieden aan armen zonder huis,
iemand kleden die naakt rondloopt,
je bekommeren om je medemensen?"* (Jes. 58:6,7)

Zet dat maar eens af tegen het leven en het gedrag van Jezus. Hij deed niet anders dan bevrijden, genezen en uitdelen. Volg hem na

Wees bevrijdend bezig. Deel genade en redding uit voor zover jij dat kunt in verbondenheid met hem. Deel je brood met wie honger heeft. Laat jouw overvloed ten goede komen aan wie te weinig heeft en niet kan rondkomen van een paar euro's of dollars in de maand. Bekommer je om je medemensen, vooral de zwakke en de hulpbehoevenden onder hen.

Besef daarbij dat Jezus zich identificeert met de zwaksten en de armsten, met gevangenen en zieken, met vreemdelingen en mensen die zonder fatsoenlijke kleren rondlopen. Met vrouwen en kinderen die vertrappt en in de goot geschopt worden.

"Want ik had honger en jullie gaven mij te eten, ik had dorst en jullie gaven mij te drinken. Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op, ik was naakt, en jullie kleedden mij. Ik was ziek en jullie bezochten mij, ik zat gevangenen en jullie kwamen naar mij toe.

.....

Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor mij gedaan." (Mat. 25:35,36,40)

Bij het ware vasten gaat het om het nadenken over de aankleding van je leven. Over de toepassing van Christus zelf in je leven. Christus leren. Om keuzes maken in de navolging van Jezus.

6. Christus in jouw agenda

In Christus kunnen vasten en feesten samengaan. Wanneer je hem zoekt, hem die boven is. Hij, die jouw levensritme wil bepalen met zijn evangelie. Hij maakt jouw kalender. Christus zet zichzelf in jouw agenda.

In het spoor van Jezus kan Paulus schrijven aan de christenen van Kolosse:

"Laat niemand u iets voorschrijven op het gebied van eten en drinken of het vieren van feestdagen, nieuwe maan en sabbat. Dit alles is slechts een schaduw van wat komt – de werkelijkheid is Christus." (Kol. 2:16,17)

Christus is de 'body' van dat alles, zegt Paulus. Het gaat om Hem. Hij is het middelpunt. Hem moet je dan ook zoeken.

De nieuwe stof vraagt om een nieuwe mantel, om nieuwe aankleding. De nieuwe wijn vraagt om het gebruik van nieuwe wijnzakken. Genaaid op de maat en de leest van Christus en zijn Heilige Geest. Christus komt niet om het oude op te lappen.

Nieuw dat begrip hoort bij Jezus en bij het koninkrijk van God. Nieuw is Jezus. Nieuw is zijn leer, zijn evangelie. Voor altijd.

Nieuwe kleren zitten niet dadelijk gegoten. Nieuwe wijn is zurig, pittiger dan oude belegen wijn, waar aan je gewend bent. Het is voor mensen wennen aan het nieuwe van Jezus.

Als je gewend bent aan de oude wijn – die Jezus niet slecht noemt of veroordeelt – dan is overstappen op de nieuwe van Jezus Christus een bewuste keus, die inspanning vraagt en geloof in Jezus.

Dat ontbreekt er bij de afwijzend kritisch ingestelde schriftgeleerden en Farizeeën.

Met milde ironie stelt Jezus dat aan de orde in de laatste woorden van het gesprek.

"Maar niemand die oude wijn gedronken heeft, wil jonge; hij zegt immers: "De oude wijn is goed!" (vs. 39)

De Farizeeën zijn gewend aan de goede smaak van de oude wijn (= Mozes). Maar ze laten de nieuwe wijn (= Jezus) staan en dreigen daarmee de beste wijn mis te lopen. Omdat ze zich ergeren aan de nieuwe wijnzakken, de nieuwe aankleding, waarvan Jezus' leerlingen al iets laten zien: het feestmaal bij Levi samen met de dokter voor nieuw leven.

Jezus maakt duidelijk, dat het nieuwe van hem en zijn leer om een nieuwe toepassing vraagt. Door het geloof in hem wordt je een nieuw mens. Zo zegt Paulus het in 2 Korintiërs 5:17:

"Daarom ook is iemand die één met Christus is, een nieuwe schepping. Het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen."

Jezus vraagt om nieuwe aankleding van ons leven, passend bij hem. Die nieuwe kleren zien er prachtig uit. Ik haal nog een woord van Paulus uit de Kolossenzenbrief aan:

"Omdat God u heeft uitgekozen, omdat u zijn heiligen bent en hij u liefheeft, moet u zich kleden in innig medeleven, in goedheid, bescheidenheid, zachtmoedigheid en geduld. Verdraag elkaar en vergeef elkaar als iemand een ander iets te verwijten heeft; zoals de Heer u vergeven heeft, moet u elkaar vergeven. En bovenal, kleeft u in de liefde, dat is de band die u tot een volmaakte eenheid maakt." (Kol. 3:12-14)

Vraag aan het slot. Hoe is uw nieuwe leven aangekleed? En, op welk ritme leeft u, feestend en vastend? Op het nieuwe toch, het ritme van de vreugde in Christus en met de verwachting van zijn komst, in de aanloop naar de bruiloft van het Lam. Of niet?

Amen.